

Sygn. akt I KK 221/22

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 czerwca 2022 r.
sprawy **K. S.**
podejrzanego z art. 288 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XVII Kz (...),
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 27 września 2021 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
2. **obciążyć podejrzanego kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

K. S. stanął pod zarzutem popełnienia czynów polegających na tym, że:

1. w dniu 31 marca 2021 r. w Z. uszkodził pojazd marki T. (...) o nr rej. (...) w ten sposób, że kopał w karoserię tego samochodu, w wyniku czego powstała szkoda w mieniu w wysokości 20.000 zł, działając tym na szkodę Z. T. , tj. przestępstwa z art. 288 § 1 k.k.,
2. w dniu 31 marca 2021 r. w Z. uszkodził baner reklamowy poprzez jego podarcie oraz skrzynkę gazową poprzez wyrwanie drzwiczek tej skrzynki, a nadto wylał farbę na kostkę brukową, powodując szkodę w mieniu Z. T. w wysokości 4000 zł, tj. przestępstwa z art. 288 § 1 k.k.,

3. w dniu 1 kwietnia 2021 r. w Z. naraził T. H. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w ten sposób, że kierując samochodem marki B. zjechał na ulicy K. z prawego na lewy pas ruchu zajeżdżając pokrzywdzonemu drogę i zmuszając go do gwałtownej reakcji polegającej na wjechaniu na chodnik w celu uniknięcia czołowego zderzenia, tj. przestępstwa z art. 160 § 1 k.k.

Oskarżyciel publiczny wystąpił do Sądu o umorzenie postępowania i orzeczenie wobec podejrzanego środka zabezpieczającego, w związku z chorobą psychiczną podejrzanego.

Sąd Rejonowy w Z., przyjmując, że zachowanie K. S. wypełniło znamiona zarzucanych mu czynów i ustalając, iż w chwili czynów nie mógł on z powodu choroby psychicznej rozpoznać ich znaczenia ani pokierować swoim postępowaniem, postanowieniem z dnia 27 września 2021 r., sygn. akt II K (...), na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. umorzył postępowanie karne przeciwko podejrzanemu oraz na podstawie art. 93b § 1 k.k. w zw. z art. 93c pkt. 1 k.k. w zw. z art. 93g § 1 k.k. orzekł umieszczenie go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Obrońca podejrzanego złożył zażalenie na powyższe postanowienie, zaskarżając je w części dotyczącej rozstrzygnięcia o umieszczeniu podejrzanego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Orzeczeniu temu zarzucił:

- 1) niesłuszne zastosowanie środka zabezpieczającego - umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym,
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wartość szkody w samochodzie T. (...) wyniosła 20.000 zł wyłącznie w oparciu o oświadczenie pokrzywdzonego, mimo braku oszacowania szkody przez biegłego oraz przyjęcie, że czyn II aktu oskarżenia wypełnia znamiona art. 288 § 2 k.k.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o zmianę postanowienia w zaskarżonej części:

1. przez zobowiązanie podejrzanego do kontynuowania leczenia psychiatrycznego w Poradni Psychiatrycznej,
2. zmianę kwalifikacji prawnej czynów I i II z art. 288 § 1 k.k. na art. 288 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt XVII Kz (...), zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy.

Obrońca K. S. wniósł kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego, zaskarżając je w całości i zarzucając rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 458 § 1 k.p.k., art. 410 k.p.k. i art. 5 § 1 k.p.k. poprzez nierozważenie i nieustosunkowanie się do zarzutów podniesionych w zażaleniu i uzupełnieniu zażalenia w zakresie braku znamion czynów zabronionych przypisanych podejrzanemu, braku przesłanki zastosowania środka zabezpieczającego, polegającej na popełnieniu czynu o znacznej społecznej szkodliwości i uzasadnionej obawy popełnienia takiego czynu w przyszłości oraz nieustosunkowaniu się w uzasadnieniu, dlaczego inne środki zabezpieczające czy lecznicze są niewystarczające w sprawie oraz naruszenie zasady *in dubio pro reo* w zakresie dotyczącym ustalenia istotnych okoliczności w sprawie.

Podnosząc tak sformułowane zarzuty, obrońca wniósł o uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w zakresie utrzymującym w mocy postanowienie Sądu I instancji o umieszczeniu podejrzanego w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Rejonowej w Z. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja podlega oddaleniu jako oczywiście bezzasadna.

Wbrew skarżącemu, Sąd odwoławczy w tej sprawie ze swoich obowiązków kontrolnych określonych w art. 433 § 2 k.p.k. wywiązał się należycie. Wszechstronnie i dogłębnie oraz merytorycznie poprawnie rozważył bowiem wszystkie zarzuty podniesione w zażaleniu i w jego uzupełnieniu, czemu dał wyraz w pisemnym uzasadnieniu postanowienia, które wskazuje, dlaczego poszczególne zarzuty skarżącego zostały uznane za niezasadne. Obrońca podejrzanego skutecznie tego nie podważa; w kasacji w istocie nie ma pretensji do jakości przeprowadzonej kontroli instancyjnej, lecz jej rezultatu, czyli nieuwzględnienia podniesionych w zażaleniu zarzutów.

Autor kasacji kwestionuje przede wszystkim poprawność dokonanych przez Sąd I instancji, a następnie zaakceptowanych przez Sąd odwoławczy ustaleń

faktycznych, w szczególności dotyczących wysokości wyrządzonych szkód materialnych (czyny z pkt I i II), jak również przebiegu zdarzenia na drodze w dniu 1 kwietnia 2021 r. (czyn III), zarzucając, że Sąd II instancji nie skorygował błędów Sądu I instancji w tym zakresie.

Obrońca szczególnie dużo uwagi w uzasadnieniu kasacji poświęca kwestii niewłaściwej wyceny szkód materialnych przypisanych podejrzanemu. Utrzymuje, że zostały one ustalone nieprawidłowo, gdyż wyłącznie w oparciu o oświadczenia pokrzywdzonego. Zdaniem skarżącego, konsekwencją przeszacowania szkód była błędna ocena społecznej szkodliwości czynów polegających na uszkodzeniu mienia i w rezultacie niezasadne przyjęcie zaistnienia jednej z przesłanek orzeczenia izolacyjnego środka zabezpieczającego.

Z art. 93b § 1 k.k. zdanie drugie wynika, że środek zabezpieczający pobytu w zakładzie psychiatrycznym może zostać orzeczony tylko w celu zapobieżenia ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego o znacznej społecznej szkodliwości. W orzecznictwie i piśmiennictwie zgodnie przyjmuje się, iż znacznym stopniem społecznej szkodliwości powinny charakteryzować się zarówno prognozowany czyn zabroniony, jak też czyn zabroniony już popełniony (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2020 r., V KK 500/19). Społeczna szkodliwość czynu to materialny element każdego czynu zabronionego przez ustawę karną, który decyduje o tym, czy taki czyn jest przestępstwem (art. 1 § 2 k.k.). W przepisie art. 115 § 2 k.k. ustawodawca wskazał, jakie elementy powinny być brane pod uwagę przy dokonywaniu oceny stopnia społecznej szkodliwości każdego czynu zabronionego. Oceny takiej należy dokonywać indywidualnie, w odniesieniu do każdego czynu wyczerpującego znamiona określone w ustawie karnej, zarówno w kontekście ustalenia, czy czyn taki jest społecznie szkodliwy w stopniu wyższym niż znikomy (art. 1 § 2 k.k.), jak i wtedy, gdy ustawa karna wiąże określone skutki z popełnieniem czynu o określonym stopniu społecznej szkodliwości, np. art. 93b § 1 k.k., co ma miejsce w niniejszej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2021 r., IV KK 33/21).

Twierdzenie skarżącego, że orzekające w sprawie Sądy oparły ocenę społecznej szkodliwości czynów K. S., polegających na zniszczeniu lub uszkodzeniu mienia, należącego do Z. T., wyłącznie na szacunku poniesionych

przez pokrzywdzonego strat, nie polega na prawdzie. Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, Sąd ten uznał, że czyny z art. 288 § 1 k.k., popełnione przez podejrzanego, charakteryzowały się wysoką społeczną szkodliwością z uwagi na wagę zagrożonego dobra prawnego (własność), rozmiar wyrządzonej szkody oraz ich urojeniową motywację, a także agresję po stronie sprawcy (por. uzasadnienie wyroku Sądu I instancji str. 9 – 10). Sąd odwoławczy, rozpoznając zażalenie obrońcy, zaznaczył wprost, iż „zachowanie podejrzanego cechowała znaczna społeczna szkodliwość, w tym w zakresie czynów kwalifikowanych z art. 288 § 1 k.k. i to niezależnie od wartości szkody (choć ta została po części wyjaśniona przez pokrzywdzonego). Agresja jaką podejrzany zastosował wobec mienia pokrzywdzonych była jednoznacznie gwałtowna i motywacja jego w tym przypadku wynikała z niechęci do właścicieli mienia (...)” (por. uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego str. 2 – 3). Zatem o ile można się zgodzić z obrońcą, że sposób ustalenia wysokości uszkodzonego przez podejrzanego mienia nie był w niniejszym postępowaniu wzorcowy, to jest oczywiste, że nawet ewentualne przeszacowanie wyrządzonej przez niego szkody, nie miało istotnego wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Trzeba mieć na uwadze, że agresja podejrzanego nie ograniczyła się do mienia, lecz znalazła także wyraz w spowodowaniu zagrożenia życia i zdrowia drugiego człowieka podczas zdarzenia drogowego w dniu 1 kwietnia 2021 r., gdy T. H. zjechał na chodnik, w celu uniknięcia zderzenia z dążącym do czołowego zderzenia podejrzanym (czyn III). Sąd Odwoławczy słusznie ocenił, a próbując tym samym ustalenia Sądu Rejonowego, że zachowanie K. S., polegające na nagłym, niczym nieuzasadnionym wjeździe na pas jezdni, którą poruszają się auta jadące w przeciwnym kierunku, stanowiło poważne zagrożenie o dużej społecznej szkodliwości. Fakt, że powyższych czynów K.S. dopuścił się pod wpływem choroby – schizofrenii paranoidalnej – nie pozwala pociągnąć go do odpowiedzialności karnej, ale nie umniejsza automatycznie ciężaru niebezpieczeństwa jego zachowań. Wręcz przeciwnie.

Sąd *meriti* ustalił, że podejrzanego cechuje brak krytycyzmu chorobowego, przejawiający się w tendencji do samowolnego przerywania leczenia i bagatelizowaniu stanu zdrowia psychicznego. O ile nie stanowi to problemu w

okresach remisji choroby, o tyle gdy dochodzi do zaostrzenia jej objawów, może być fatalne w skutkach. W jednoznacznej ocenie biegłych psychiatrów, poprzedzonej obserwacją podejrzanego, zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez podejrzanego ponownie czynów zabronionych, na skutek pojawienia się u niego stanów psychotycznych. Jednocześnie, brak wglądu chorobowego u K. S. i wcześniejsze zarzucanie przez niego brania leków, niekorzystnie rokują co do możliwości objęcia go niezbędnym leczeniem w warunkach ambulatoryjnych (por. uzasadnienie wyroku Sądu I instancji, str. 2).

Środek zabezpieczający powinien być odpowiedni do stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego, który sprawca może popełnić, oraz prawdopodobieństwa jego popełnienia, a także uwzględniać potrzeby i postępy w terapii lub terapii uzależnień. Elementami wyznaczającymi odpowiedniość środka zabezpieczającego są: stopień społecznej szkodliwości czynu zabronionego, który sprawca może popełnić, prawdopodobieństwo popełnienia tego czynu oraz ewentualnie postępy w terapii lub terapii uzależnień (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2020 r., IV KK 715/19). W niniejszej sprawie rodzaj i stopień zagrożenia dóbr prawem chronionych, agresywny i urojeniowy motyw działań podejrzanego oraz tendencje do przerywania przez niego leczenia choroby, wymagającej stałego przyjmowania leków, przemawiają za koniecznością zastosowania środka zabezpieczającego w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym, jak prawidłowo ustaliły to Sądy wydające zaskarżone orzeczenia.

Tym samym, kasację obrońcy należało uznać za oczywiście bezzasadną i oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k., o kosztach postępowania orzekając zgodnie z art. 637a w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.